

Reactie Consultatie Novelle wetsvoorstel versterking gebouwen Groningen annex voorstel pilotstudy 'Overheid Vertrouwt Bewoner'

Context

Deze reactie is opgesteld vanuit het perspectief van de modale gedupeerde van de aardbevingsproblematiek in Groningen. Die kampt reeds jaren met de consequenties van een wantrouwige en op grote schaal haar zorgplicht jegens de gedupeerden verzakende overheid. Het perspectief dus van de betrokkenen bij de Novelle.

Het wantrouwen van de overheid en instanties als NCG en IMG manifesteert zich onder andere in een steeds toenemende, knellender, en ook voor de uitvoerders (te) complexe regelgeving. Waar dit alles toe leidt wordt verwoord in de rapportage van 2016-2017 van onderzoeksprogramma Gronings Perspectief:

Wij verwachten op basis van de literatuur dat de consequenties van deze problematiek ernstig kunnen zijn. Het is te verwachten dat een grote groep te maken krijgt met verstoord woongenot, een verminderde kwaliteit van leven en hogere zorgkosten. Als we de omvang van de gezondheidsklachten combineren met de wetenschappelijke kennis over de gevolgen op langere termijn, kunnen er *5 of meer mensen per jaar overlijden* als gevolg van deze problematiek.¹ (Cursief van mij - cw.)

Deze context is vanwege de geschetste ernst van de situatie niet anekdotisch maar een vitale toetssteen voor de Novelle.

Reacties per onderdeel

1. Ad CONCEPT-Wijziging van de wet

Ad artikel I, onderdeel F, Artikel 13ia 3e

- Er wordt niet aangegeven op welke wijze nadere regels zullen kunnen worden gegeven over de toepassing van dit artikel, en op welke wijze die kunnen worden getoetst. Tegen de achtergrond van de 'Context' hierboven is dit een wezenlijke omissie. Een en ander brengt uiteraard ook weer bureaucratie, vertraging en extra kosten met zich mee. Indien desondanks wordt gekozen voor de in de Novelle voorgestelde complexe regeling zou ter bescherming van de positie van de betrokkenen een mogelijkheid zijn de inschakeling van de maatschappelijke organisaties of van een bewonerspanel met vetorecht.

¹ Gronings Perspectief (2018). *Gevolgen van bodembeweging voor Groningers - Ervaren veiligheid, gezondheid en toekomstperspectief 2016-2017*, pag. 114. Groningen, Rijksuniversiteit Groningen, Gemeente Groningen.

Ad artikel I, onderdeel F, Artikel 13n 1e

- Ad 'Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verstrekt aan de eigenaar van een gebouw een vergoeding voor de redelijke kosten die hij maakt voor een door een derde beroepsmatig verleende juridische bijstand...':
Niet duidelijk wordt gemaakt wie op welke wijze de redelijkheid van deze kosten bepaalt. Tegen de achtergrond van de 'Context' hierboven is dit een wezenlijke omissie. Een en ander brengt uiteraard ook weer bureaucratie, vertraging en extra kosten met zich mee. Indien desondanks wordt gekozen voor een dergelijke gecompliceerde oplossing zou ook hier ter bescherming van de positie van de betrokkenen een mogelijkheid zijn de inschakeling van de maatschappelijke organisaties of van een bewonerspanel met vetorecht.

2. Ad Memorie van toelichting

Ad 1. Inleiding

- Ad 1e alinea, één-na laatste regel: niet inzichtelijk wordt gemaakt op welke wijze de *positie van de eigenaar* [door de Novelle] *wordt verbeterd*. Aan die positie worden immers uitsluitend nieuwe beperkingen gesteld.
- Ad 4e alinea: zo lang schadeherstel en versterking gescheiden trajecten blijven mag van aanvullende efficiencymaatregelen weinig effect worden verwacht. Deze scheiding leidt in de praktijk tot de Kafkaïaanse situatie dat het IMG weigert naar de fundering van gebouwen te kijken, en vervolgens de versterking van die gebouwen wordt opgeschort zolang er niet naar die fundering is gekeken.

Ad 2. Inhoud

- Ad Laatste regels pagina 1 '*...de amendementen uitvoerbaar te maken en aan te laten sluiten bij hetgeen al in de praktijk gebeurt en bij de verantwoordelijkheidsverdeling van de betrokken partijen*':
Deze passage is te cryptisch om erop te kunnen reageren. Op het financieel uitvoerbaar maken wordt op de volgende pagina ingegaan in het eerste punt van 'Ad IAK - Ad 3. Wat is het probleem?'

Ad Versterken in eigen beheer (artikel I, onderdelen A en B)

- Ad 'De bij amendement toegevoegde bepalingen stellen de objectieve toetsing door de overheid...' (vanaf regel 7 van het tekstblok):
Het begrip '*objectieve toetsing door de overheid*' is voor veel bewoners een contradictio in terminis - zie 'Context'. Indien de overheid een dergelijke toetsing ondanks de nadelen daarvan (bureaucratie etc.) gewenst acht, dient deze te geschieden door een onafhankelijke, ook door de bewoner in kwestie geaccepteerde instantie/persoon.
- De delegatiegrondslag inzake de versterking in eigen beheer dient preciezer te worden omschreven om voor bewoners begrijpelijk, laat staan acceptabel te kunnen zijn.

Ad Ondersteuning voor bewoners (juridische bijstand, artikel I, onderdeel C)

- De veronderstelling dat afwezigheid van een begrenzing van de financiering ongewenst zou zijn wordt niet onderbouwd en kan slechts voortspruiten uit wantrouwen jegens de bewoner (zie 'Context').
- Ad De passage '*Omdat onafhankelijk bouwkundig en financieel advies al deel uitmaakt van de versterkingsaanpak wordt voorgesteld deze mogelijkheid alleen voor juridische bijstand op te nemen*.' (5e regel van onderen):
Van een dergelijke adviesmogelijkheid is niet gebleken. De conclusie is dan ook niet gerechtvaardigd; het voorstel dient te worden afgewezen.

- Ad 'Wanneer eigenaar en NCG het niet met elkaar eens zijn, wordt gepoogd om hier gezamenlijk uit te komen, zonder dat er een juridische procedure nodig is. Voorkomen moet worden dat overheid en burger onnodig tegenover elkaar komen te staan.' (Pagina 2→3):
Vooral de laatste zin is een gênante platitute. Immers, deze conflictsituatie doet zich al sinds de beving in Huizinge structureel en massaal voor.
- Ad passage over het IMG halverwege pagina 3:
Pijnlijk is de referentie aan de vergoeding die het IMG zou geven voor advieskosten. Daarvoor geldt namelijk de perverse clausule: '3. Er moet sprake zijn van mijnbouwschade. Als er geen sprake is van mijnbouwschade, worden advieskosten niet vergoed.' waarbij het IMG immers zelf bepaalt of er sprake is van mijnbouwschade.

Ad 3. Gevolgen en neveneffecten

- De te verwachten regeldruk (niet alleen voor de bewoner) moet niet worden onderschat. Op meerdere plaatsen in deze Reactie wordt gewaarschuwd voor *extra* bureaucratie, vertraging en kosten als gevolg van bijvoorbeeld de op te leggen beperkingen. Ervaringen in het verleden leveren in deze een uitstekende, zorgelijke prognose voor de toekomst.

3. Ad IAK

Ad 3. Wat is het probleem?

- Niet onderbouwd wordt waarom/waardoor de amendementen Beckerman niet financieel haalbaar zouden zijn. Het zou dienstig zijn de -ook financiële- component 'bureaucratie' in deze argumentatie expliciet te kwantificeren, zowel voor de oorspronkelijk voorgestelde situatie als voor de in deze Novelle voorgestelde 'geregelde' situatie.
- Zoals reeds eerder gesteld: de notie dat afwezigheid van een begrenzing van de financiering ongewenst zou zijn kan slechts voortspruiten uit wantrouwen jegens de bewoner (zie: 'Context').
- Met vreugde wordt kennisgenomen van de laatste zin in dit punt, inzake het voornemen van de overheid om alsnog vorm te geven aan invulling van haar zorgplicht voor de veiligheid.

Ad 5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

- Ad eerste zin:
Met genoegen wordt ook kennis genomen van het besef dat groot publiek belang wordt gehecht aan het snel versterken van de gebouwen in Groningen die niet aan de veiligheidsnorm voldoen. Veel gedupeerden zijn er namelijk van overtuigd dat de jarenlange, hen fysiek en mentaal slopende, vertraging van dit proces het gevolg is van doelbewust beleid om -onder verwijzing naar het veronderstelde dalende risico- minder kosten te hoeven maken voor de versterking (zie ook 'Context').

Ad 7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

- Ad '...eigenaren die in het versterkingsproces bijgestaan willen worden door een onafhankelijk adviseur, onder voorwaarden hiertoe een vergoeding kunnen ontvangen.':
Bekend en beoordeeld dient te worden wat deze voorwaarden zouden zijn. Maar vooral: opstellen, toetsen en toepassen van deze voorwaarden vergt nieuwe bureaucratie, die elders in deze problematiek reeds jarenlang tot verlammeende vertraging, frustratie en niet te vergeten kosten heeft geleid.
Niet uitgesloten mag ook worden dat deze voorwaarden ertoe leiden dat de inmiddels door de overheid murw gemaakte eigenaar van gebruikmaking van dit recht afziet, en zichzelf (maar daartoe dus gebracht door die overheid) tekort doet. Mogelijk is daarmee reeds voor een deel het werkelijke doel van de Novelle bereikt.

- *Ad 'De andere bepaling expliciteert dat eigenaren de mogelijkheid krijgen om de voorbereiding en uitvoering van de versterking in eigen beheer te kunnen uitvoeren. Van belang hierbij is dat de aanwijzing van de methode waarmee het gebouw wordt beoordeeld, evenals de uiteindelijke beoordeling of het gebouw aan de veiligheidsnorm voldoet, in publieke handen blijft.'*:
Ook deze bepaling brengt brengt nieuwe bureaucratie met zich mee, met alle eerder beschreven (cumulatieve) schadelijke gevolgen van dien.

Conclusie

Novelle ridiculiseert beloofd herstel van vertrouwen

De Novelle is in essentie een zoveelste collectieve motie van wantrouwen van de overheid jegens de bevingsgedupeerden in Groningen, en wordt evident gestuurd door de wens tot het beperken en daartoe verregaand/verdergaand reguleren van aan die gedupeerden te vergoeden kosten. Daarmee gaat deze Novelle onverminderd voort op de in de loop der jaren steeds heillozer gebleken weg van nog meer bureaucratie en regels¹, met alle kosten(!), vertraging en frustraties van dien. De voorgestelde extra regels en beperkingen maken het betrokkenen nóg moeilijker om op nog enigszins acceptabele termijn op een ook maar enigszins acceptabele versterking van hun huis te kunnen hopen.

Met dit alles steekt de Novelle schril af tegen de beloftes die zijn gedaan na de rapportage van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag: de Novelle ridiculiseert het beloofde 'herstel van vertrouwen' van/in de overheid. Het wantrouwen *jegens* de gedupeerden en de daaraan inherente onwil van de overheid hun problemen snel en goed op te lossen, bevestigen en voeden in hoge mate het wantrouwen en de verbittering *van* die gedupeerden jegens die overheid.

Suggestie pilotstudy

Het zou dan ook van inzicht getuigen af te zien van de in de Novelle voorgestelde extra beperkingen en regelingen, al was het slechts bij wijze van een pilotstudy 'Overheid Vertrouwt Bewoner'.

drs C. Wildervanck, psycholoog, Overschild, 3 augustus 2021.

¹ Dat deze toenemende bureaucratie ook binnen organisaties als de NCG (en naar mag worden aangenomen ook het IMG) tot onwerkbaar situaties leidt, blijkt uit: Gronings Perspectief (2020). *Professionals over de versterkingsoperatie*. Groningen, Rijksuniversiteit Groningen.